

o regionalnoj strategiji razvoja poljoprivrede republike hrvatske

josip defilippis

split, hrvatska

primljeno rujna 1995.

U "Strategiji razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske" inauguriran je regionalni aspekt agrarne politike. To je svakako značajna novina u našoj agrarnoj politici. Vrijedno je tom prigodom podsjetiti se na neke opće teoretske postavke rejoniranja poljoprivrede i u tom kontekstu razmotriti neka predložena rješenja.

—→ Poljoprivredni proizvodni prostor nije jednoličan. U njemu vladaju različiti proizvodni i društveno-ekonomski uvjeti koji, pojedinačno ili zajednički, utječu da se na različitim užim područjima razvijaju različite poljoprivredne "strukture" s različitim proizvodnim i ekonomskim karakteristikama i društvenim značenjem.

Sve analize i istraživanja u poljoprivredi moraju voditi računa o nejednoličnosti tog prostora. Zbog toga i potreba da se ukupan (nacionalni) poljoprivredni prostor podijeli na manje prostorne cjeline (poljoprivredne rejone) unutar kojih su uvjeti proizvodnje što jednoličniji, ujednačeniji. U takvim manjim "homogenim" prostorima mogu se tek uočiti sve značajke i razvojni problemi, otkriti čimbenici koji su uvjetovali postojeće stanje i koji će utjecati na daljnji razvitak i mogu se, na koncu, odrediti poželjni pravci razvitka i agrarno-političke mjere prilagođene baš uvjetima tog prostora.

U poslovima rejoniranja valja razlikovati dvije faze rada: prvo su radovi (1) "rejoniranja" ili određivanja (ograničavanja) poljoprivrednih rejona, a drugo su radovi vezani uz (2) regionalno planiranje poljoprivrede.

1. rejoniranje poljoprivrede

Rejoniranje poljoprivrede sastoji se od istraživanja značajki poljoprivredne proizvodnje na određenom teritoriju i čimbenika koji su utjecali na razvoj tih značajki, te određivanje granica onog prostora (rejona) na kojem su te značajke i čimbenici istovjetni. Rejon je na karti omeđen prostor unutar kojeg su, u svim točkama tog prostora, neke značajke (ili čimbenici) proizvodnje jednoznačni, ali različiti od istih značajki izvan tog prostora. Dvije su velike skupine čimbenika koji utječu na prostorni razmještaj poljodri-

vredne proizvodnje pa prema tome imaju i poseban značaj u utvrđivanju poljoprivrednih rejonu. To su:

- prirodni čimbenici, ponajprije tlo i klima,
- ljudski čimbenici (ili socioekonomski) kao: opća i agrarna naseljenost, struktura korištenih površina, posjedovna struktura i tipovi gospodarstava, sustavi i intenzivnost proizvodnje, tržište poljoprivrede, opći stupanj gospodarske i infrastrukturne razvijenosti, povijesni uvjeti razvitka itd.

Utjecaj je prirodnih čimbenika konstantan. Oni se vrlo sporo mijenjaju i dugoročno utječu na oblikovanje prirodnih značajki jednog prostora. Socioekonomski čimbenici relativno se brzo mijenjaju, a njihovim mijenjanjem mijenjaju se i značajke poljoprivredne proizvodnje. Oni imaju karakter varijable. Zbog toga se i rejoniranje počinje razgraničenjem prostora na osnovi prirodnih osobina a nastavlja daljnjim razgraničenjem na osnovi socioekonomskih obilježja.

Dva su osnovna pristupa rejoniranju:

- ograničenje prostora unutar kojeg su pojedina obilježja jednaka u svim točkama tog prostora, i
- ograničenje prostora unutar kojeg su odnosi (funkcije) između pojedinih obilježja međusobno jednaki.

Prvi je pristup više-manje statičan. On određuje prostor s obzirom na rasprostranjenost ili kakvoću jednog ili manjeg broja obilježja. Više se primjenjuje u prirodnim znanostima a u tehničkom smislu predstavlja analitički postupak. U poljoprivredi ovakav pristup odgovara rejoniranju pojedinih agroekoloških i biotehničkih obilježja. Ovakvim pristupom rađeni su razni klimatološki i pedagoški rejonu, rejonu pojedinih vrsta kultura, vrsta i pasmina stoke i sl.

Drugi pristup ograničava i određuje prostor s obzirom na funkcije i odnose koji postoje između određenih obilježja unutar tog prostora. On daje dinamičan aspekt prostora, upotrebljiviji je u društvenim znanostima a u tehničkom smislu predstavlja postupak sinteze. U poljoprivredi više odgovara agrarno-ekonomskim izučavanjima. Kako se agrarno-ekonomska istraživanja temelje na analizi niza ekoloških, tehničko-tehnoloških, ekonomskih i društvenih karakteristika, to bi i regioniranje prostora s agrarno-ekonomskog stanovišta moralo predstavljati sintezu svih značajki i odnosa među njima.

Ciljevi rejoniranja u poljoprivredi mogu biti razni pa su različiti i kriteriji koji služe kao osnova za rejoniranje. Polazeći od različitih ciljeva, može se razlikovati:

1. Rejoniranje prema prirodnim obilježjima staništa, koje obuhvaća analizu i razgraničenje prostora prema svim ili pojedinim prirodnim obilježjima tipičnim za jedan širi teritorij. Ono obično uzima u obzir:
 - a) geografska obilježja (nadmorsku visinu, nagib zemljišta, ekspoziciju i dr.), pa onda govorimo o ravničastim, brežuljkastim, planinskim ili sl. rejonima;
 - b) geološko-pedološka obilježja, pa govorimo, recimo o rejonu krša,
 - c) klimatska obilježja, pa govorimo o subtropskome, mediteranskom, kontinentalnom ili sl. reionu.

2. Rejoniranje prema načinu korištenja zemljišta jest razgraničenje područja s obzirom na način korištenja površina (podjela na šume, pašnjake, oranice, voćnjake, vinograde, livade), rasprostranjenost kultura ili grupa kultura (rejoni žitarica, krumpira, maslina i sl.) ili pak rasprostiranje pojedinih sorata određenih kultura.

3. Rejoniranje prema proizvodnim mogućnostima jest razgraničenje područja s obzirom na potencijalne mogućnosti proizvodnje koje možemo očekivati primjenimo li odgovarajuće agrotehničke mjere. Ovaj pristup redovito polazi od prethodnog izučavanja prirodne sredine (ad. 1) i obilježja sadašnjeg načina korištenja (ad. 2) te indicira moguću proizvodnju, koja se može postići ukoliko se meliorira jedan od ograničenja prirodne osnove, uvodi nova kultura ili novi agrotehnički postupci.

4. Program razvitka određenog rejona koji sadržava posve definirane mjere unapređenja poljoprivrede obuhvaća ograničeni teritorij, a kriteriji za određivanje ovakvih poljoprivrednih rejona mogu biti razni (ekonomska važnost pojedine proizvodnje, slivno područje, područje hidrosistema, prigradsko područje, područje društveno političke zajednice i sl.) i mjere koje će se poduzeti za unapređenje proizvodnje identične su za čitavo područje rejona.

Bilo kakvo istraživanje razmještaja poljoprivredne proizvodnje i čimbenika koji na taj razmještaj utječu vodi njezinu rejoniranju. Nužnost rejoniranja poljoprivrede proizlazi iz činjenice što se ona odvija (organizira) u jednom širokom prostoru i, s druge strane, od nastojanja da se istraživani poljoprivredni prostor ograniči na određeni manji broj "homogenih" prostornih jedinica koje se međusobno razlikuju po nekim karakterističnim obilježjima. Ciljevi rejoniranja mogu biti razni, pa će se, ovisno o njima primijeniti različiti kriteriji. Glavna intencija svih rejoniranja jest razgraničiti poljoprivredni prostor kako bi dobili manji broj "operativnih" prostornih jedinica radi daljnjeg istraživanja uvjeta (čimbenika) proizvodnje i mogućnosti njezina daljnjeg razvitka. Rejoniranje poljoprivrede, prema tome, nije samo sebi svrha već metoda prostorne analize i prostornog planiranja.

2. regionalno planiranje poljoprivrede

U uvjetima nerazvijene privrede i niskoproduktivne seljačke proizvodnje, poljoprivredna proizvodnja, njena struktura i razmještaj podređeni su naturalnom karakteru proizvodnje. Osnovni zadatak proizvodnje jest podmiriti sve, ili većinu potreba seljačkog domaćinstva. U takvim prilikama prirodne značajke imaju ograničenu važnost na razvoj i razmještaj poljoprivredne proizvodnje. One ograničavaju ili pogoduju razvoju pojedinih grana poljoprivredne proizvodnje. U okvirima tih prirodnih ograničenja obiteljska gospodarstva izabiru najpovoljniju proizvodnu strukturu ali uvijek sa stanovišta osnovnih zadataka gospodarstva; da podmiri sve ili većinu potreba domaćinstva. Zbog toga i nalazimo uzgoj pojedinih kultura u prirodnim uvjetima koji nisu pogodni za tu proizvodnju. Najbolji primjer takva "neracionalnog" razmještaja jest uzgoj krušnih žitarica u mediteranskom i planinskom području.

Gospodarskim razvojem stvara se i razvija tržište poljoprivrednih proizvoda. Razbija se postepeno samodovoljnost obiteljskog gospodarstva, a udio naturalne proizvodnje na gospodarstvu opada. Gospodarstva sve više

proizvode robu za tržište. Tržište postaje jedan od bitnih čimbenika razvoja poljoprivredne proizvodnje. Cilj proizvodnje obiteljskog gospodarstva ne sastoji se više u podmirivanju potreba vlastitog domaćinstva već u prodaji proizvoda na tržištu radi ostvarenja dohotka. Na nivou nacije, profiliraju se tri osnovna zadatka:

- proizvesti dovoljno kvalitetne hrane za prehranu vlastitog stanovništva,
- osigurati dio proizvodnje za izvoz i time jačati međunarodnu razmjenu, i
- osigurati poljoprivrednicima "prihvatljiv" dohodak i životni standard.

Kako ni jedan nacionalni teritorij nije jednoličan nego je sastavljen od različitih poljoprivrednih reiona tako se i izvršenje ovih nacionalnih zadataka obvezno spušta na svaki rejon već prema njihovim specifičnostima i proizvodnim mogućnostima. Stoga su nužna regionalna istraživanja poljoprivrede: prvo, utvrđivanje reiona i njihovih prirodnih, proizvodnih i drugih obilježja (rejoniranje) a zatim istraživanje mogućnosti i planiranje njihova razvoja (regionalno planiranje).

3. međuregionalno planiranje

U ekonomski slabo razvijenim sredinama, u uvjetima prirodne privrede, kretanje (promet) poljoprivrednih proizvoda jako je ograničen. Postepenim gospodarskim razvojem, razvojem komunikacija i tehnologije te općenito razvojem robno-novčanih odnosa, poljoprivredni proizvodi kolaju na sve većim udaljenostima. Tržište poljoprivrednih proizvoda sve se više širi i prelazi okvire lokalnih i regionalnih granica, postaje nacionalno i internacionalno. Lokalna potražnja ima sve manji utjecaj na opseg i smjer lokalne proizvodnje. Potražnja se formira na nacionalnom, odnosno, sve više na internacionalnom tržištu.

Proizvodnja se prilagođuje novonastalim uvjetima. Poljoprivredna proizvodnja jednog reiona mora sve više voditi računa o odnosima sa svim drugim reionima. Planiranje razvoja jednog reiona, ne poznavajući mogućnosti apsorbacije i proizvodnje drugih reiona nije dovoljno. Svaki od njih imati će sasvim određen - svoj pravac razvoja. Razvoj proizvodnje i potrošnje jednog reiona sve više je, izravno ili neizravno, ovisan o proizvodnji i potrošnji ostalih reiona unutar nacionalnih granica. Regionalno planiranje - planiranje isključivo unutar granica jednog reiona - postaje nemoguće. I kao što od rejoniranja poljoprivrede do regionalnog planiranja postoji jedan vrlo mali prijelaz, možda još i manji prijelaz postoji između regionalnoga i međuregionalnog planiranja. Danas zapravo i ne možemo odvojiti rejoniranje od regionalnog i ovo od međuregionalnog planiranja. Ovu podjelu na rejoniranje, regionalno planiranje i međuregionalno planiranje možemo samo zadržati kao podjelu na tri faze rada jednoga jedinstvenog procesa analize i plana razvitka poljoprivrede.

Rezimirajući ova izlaganja - pod regionalnim planiranjem poljoprivrede, u najširem smislu riječi, smatramo izučavanje mogućnosti racionalnog usmjeravanja razvoja poljoprivrede određenog teritorija. Ono polazi od činjenice da karakteristike i uvjeti poljoprivrede na čitavom nacionalnom teritoriju nisu jednaki pa nacionalne ciljeve i potrebe valja racionalno rasporediti na svem nacionalnom teritoriju. Takva raspodjela znači usklađenost između materijalnih potreba i ciljeva razvoja nacije i prilika i mogućnosti svakoga pojedinog područja. Racionalnost ove raspodjele iziskuje

poznavanje i izučavanje niza međusobno ovisnih komponenata - prirodnih, ekonomskih, socijalnih, kulturnih i političkih - koje sve zajedno predstavljaju čimbenike razvoja. U toj kompleksnosti, u tom nastojanju da se obuhvati mnogostrukost međusobno povezanih i uvjetovanih faktora razvitka, očituju se i osnovne poteškoće regionalnog planiranja poljoprivrede.

4. poljoprivredni rejoni hrvatske

Naša iskustva u rejoniranju poljoprivrede temelje se uglavnom na određivanju homogenih poljoprivrednih rejona na osnovi prirodnih uvjeta i načina korištenja poljoprivrednog zemljišta. Prvi sistematski rad o poljoprivrednim rejonima dao je prof. Aleksandar Stebut - "Naši glavni poljoprivredni rejoni". Za područje bivše Banovine Hrvatske pisali su dr. B. Turina i dr. M. Hercigonja. Poslije drugoga svjetskog rata izrađena je nova poljoprivredna rejonizacija¹⁾ prema kojoj je područje Republike Hrvatske podijeljeno na četiri osnovna poljoprivredna rejona i jedanaest podrejona. Na osnovama ove rejonizacije izrađene su brojne pojedinačne regionalne studije a detaljnije i cjelovite analize dali su prof. Branko Štancl i autor.²⁾

Kao i kod svih regioniranja i ovdje se postavljao problem razgraničenja rejona, odnosno podrejona. Postavljena granica mora zadovoljiti dva osnovna zahtjeva:

- prvo, teritorij koji se ograničava (rejon) mora biti "homogen" u onim obilježjima koja smo postavili da su ključna u razgraničenju dva različita poljoprivredna prostora,³⁾

- drugo, granica rejona mora ići po granici neke administrativno-teritorijalne jedinice tako da rejon obuhvaća jednu ili nekoliko cjelovitih jedinica. To je važno zbog toga jer za tu teritorijalnu jedinicu moramo imati sve relevantne statističke i druge podatke kojima ćemo argumentirati poljoprivrednu specifičnost tog rejona. Dalje. Sve naknadne mjere agrarne politike koje će se odnositi na taj rejon primjenjivati će se na cjelovite administrativno-teritorijalne (upravne) jedinice pak će i njihova provedba biti lakše izvediva.

Postojeća rejonizacija poljoprivrede Hrvatske zadovoljavala je donedavno oba ova zahtjeva. Ona dosta dobro oslikava poljoprivrednu specifičnost svakog rejona i podrejona. Granice rejona su rađene prema granicama kotara 1953. koje su se, bez većih poteškoća dale uskladiti s granicama općina do 1993. Prijelazom na novu administrativno-teritorijalnu podjelu 1994. otvara se problem revizije ili određivanje novih regionalnih granica.

1) Prijedlog orijentacijskog perspektivnog programa unapređenja poljoprivrede FNRJ. Savezni zavod za privredno planiranje, Beograd, 1953.

2) Prof. dr. Branko Štancl "Rejonizacija" u knjizi Poljoprivredni savjetnik. Znanje, Zagreb, 1958. i prof. dr. Josip Defilippis "Obiteljska gospodarstva Hrvatske" AGM, Zagreb, 1993.

3) Zahtjev za "homogenošću" poljoprivrednog rejona često je teško postići pak ga ne bi ni trebalo doslovno shvatiti. Treba svakako maksimalno nastojati da se on u rejonizaciji respektira jer ako nema nužne homogenosti poljoprivrede u tom prostoru onda ni poljoprivredna rejonizacija nema svog smisla.

POLJOPRIVREDNA RAJONIZACIJA HRVATSKE

treba li nam strategija regionalnog razvitka poljoprivrede hrvatske

Kao što je uvodno istaknuto, poticaj za ovaj napis dao je dokument Ministarstva poljoprivrede i šumarstva R. H. i organizacije FAO pod nazivom "Pregled stanja i strategija razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske" (Zagreb, studeni 1994).⁴⁾

Po našem sudu, to bi po sadržaju trebao da bude jedan od najznačajnijih dokumenata u poljoprivredi naše mlade države. U tom izuzetno značajnom dokumentu regionalni aspekt poljoprivrede spominje se dva puta.

Prvi put, u uvodnom dijelu (str. 4) kada se kaže da taj dokument "pruža podlogu" za "izradu posebnih regionalnih programa razvoja poljoprivrede". Na stranu kakva je to podloga i što ona pruža? Izuzetno je važno da ovaj dokument, već u uvodnom dijelu, inauguriira regionalni pristup i regionalno planiranje poljoprivrede. Samim time riješena je dilema sadržana u naslovu.

Drugi put, regionalni aspekt poljoprivrede posebno se obrađuje u poglavlju (5.3.) "Regionalni aspekt agrarne politike". Čini nam se da je, svojim inovacijama, ovo poglavlje jedno od najznačajnijih dijelova Strategije. Na žalost, čitav tekst ovog poglavlja ima mnogo nejasnoća a i pogrešnih tvrdnja. To je, po svemu sudeći, vrlo loš hrvatski prijevod (vjerojatno) engleskog originala pak je i teško o njemu polemizirati. No, značaj novina koje se ovim poglavljem unose u našu agrarnu politiku toliki je da vrijedi truda osvrnuti se na njegov sadržaj.

Prvo, tekst počima s konstatacijom "Hrvatska do sada nije ustanovila regionalizaciju poljoprivrednog prostora". Ako je autor izrazom "do sada **nije ustanovila**" mislio da Hrvatska do sada **nije imala** regionalizaciju, a da je tako mislio proizlazi i iz njegova daljnjeg teksta, onda ta tvrdnja nije točna. Nedopustivo je da se jedna takva pogrešna tvrdnja nađe u tako važnom dokumentu.

Drugo, u sklopu ovog poglavlja, a kao posebna stranica (str. 27), nalazi se kartogram "Poljoprivredne regije Republike Hrvatske". Kako nema nikakvog popratnog teksta zaključiti je da se radi o nekakvoj "novoj" rejonizaciji.

Usporedimo li ove dvije rejonizacije, već na prvi pogled upadaju u oči značajne razlike. Dvije su najveće; ona u središnjem dijelu Hrvatske (u staroj rejonizaciji rejon (2) Srednja Hrvatska) i u dalmatinskom dijelu (podrejni 41, 42). Zadržat ćemo se ovdje samo na razlikama kod dalmatinskih podrejonu.

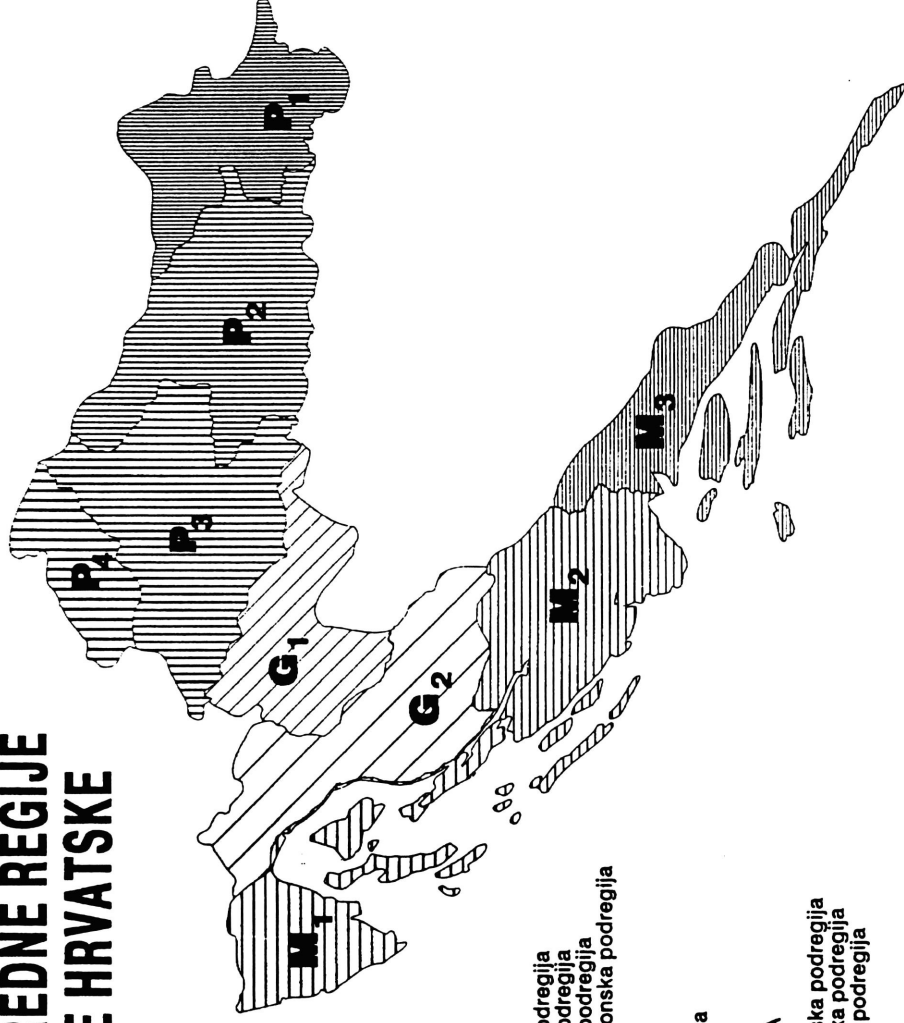
Regionalna podjela u Strategiji ne vodi računa o osnovnim zahtjevima rejoniranja poljoprivrede, potrebi stvaranja "homogenih" poljoprivrednih prostornih cjelina. U (M₃) "južno mediteranskom podrejonu" ona svrstava zajedno zimski uzgoj salate u Komiži s uzgojem ječma u Sinju, Konavosko polje sa Sinjskim poljem, uzgoj agruma oko Neretve s uzgojem ovaca i koza na Kamešnici. U (M₂) "srednje-mediteranskoj regiji" stavlja zajedno uzgoj maslina na priobalju i otocima sa stočarsko-ratarskom proizvodnjom Knina. Nije potrebno nabrajati druge primjere da bi se utvrdilo kako rejoniranje kod Strategije nije vodilo računa o zahtjevima "homogenosti".

Autori ove rejonizacije vjerojatno su bili poneseni zahtjevom da rejon mora odgovarati nekakvoj upravnoj jedinici. I stvarno. Stvoreni podrejni zadovoljavaju taj zahtjev (M₂ - Zadarska i Šibenska a M₃ Splitska i Du-

4) U daljnjem tekstu mi ovaj dokument nazivamo kraće "Strategija".

POLJOPRIVREDNE REGIJE REPUBLIKE HRVATSKE

PANONSKA REGIJA

- P₁ - istočno-panonska podregija
- P₂ - srednje-panonska podregija
- P₃ - zapadno-panonska podregija
- P₄ - sjeverozapadno-panonska podregija

GORSKA REGIJA

- G₁ - predgorska podregija
- G₂ - gorska podregija

MEDITERANSKA REGIJA

- M₁ - sjeverno-mediteranska podregija
- M₂ - srednje-mediteranska podregija
- M₃ - južno-mediteranska podregija

brovačka županija). Međutim, što je ostalo od poljoprivrede i poljoprivrednih rejonu? Što je ostalo od zahtjeva "homogenosti" poljoprivrednih rejonu? Ovakva podjela može biti nekakva "upravna" podjela ali nikako podjela poljoprivrednog prostora jer nema nikakva realnog uporišta u poljoprivrednoj strukturi ovih prostora. Umjesto prethodna dva podrejonu (41) dalmatinsko-zagorskog i (42) dalmatinsko-primorskog koji su, po prirodnim, poljoprivrednim i mnogim drugim obilježjima, očitovali visok stupanj "homogenosti", dobili smo dva izrazito heterogena poljoprivredna prostora.

U daljnjem tekstu kao ciljeve rejonizacije navodi se, izrada "regionalnog poljoprivrednog i ruralnog razvitka", "kvalitetnog ustroja novih uslužnih, infrastrukturnih i upravnih institucija, informacijskih sustava u poljoprivredi", "Državni zavod za statistiku organizirat će statistička praćenja po rejonima i podrejonima", a poticati će se i "regionalna poljoprivredna istraživanja". Sve su to u Strategiji samo naznačene inicijative koje idu uz suvremenu organizaciju regionalne agrarne politike a koje bi trebalo detaljnije razraditi.

No, Strategija ide još i dalje od toga. Na dva mjesta, u uvodnom dijelu (str. 4) i ponovno u poglavlju (5.3.) Regionalni aspekti agrarne politike, govori se o "ruralnom razvoju". A to je daleko više i daleko složenije od poljoprivrednog razvoja. Dapače, na kraju teksta obvezuje se Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva da bi "trebalo organizirati izradu podloga, poslova i potrebnih studija te započeti program skladnog regionalnog ruralnog razvitka...". Na stranu to što smatramo da Ministarstvo nije prikladna institucija za izradu i provođenje "programa ruralnog razvoja",⁵⁾ spremnost da se na ovom programu angažira kao i činjenica da je ovaj dokument usvojio Sabor,⁶⁾ sa svim "regionalnim" i "ruralnim" aspektima koji su u dokumentu sadržani, predstavlja vrlo značajan zaokret u Hrvatskoj politici prema poljoprivrednom i ruralnom razvoju. Prava je šteta što jedan tako značajan dokument, sa toliko naznačenih suvremenih inicijativa u domeni upravljanja poljoprivrednim i ruralnim razvojem, ima i grubih grešaka o kojima je bila riječ.

Rijetko se koja mala zemlja kao što je Hrvatska može podičiti da na svom teritoriju ima tako različite uvjete za razvoj tako široke proizvodne strukture. Ta je raznolikost, nema sumnje, njeno veliko bogatstvo koje bi smišljenom regionalnom politikom trebalo dalje oplemenjivati jer njegujući i razvijajući posebnosti svakog rejonu razvijamo i ukupnu poljoprivredu Hrvatske. Strategija, sa svojim regionalnim pristupom, otvara mogućnost takva razvoja. Baš zbog toga vrijedno je uložiti napore u poboljšanje i dogradnju inauguiranog regionalnog pristupa.

literatura:

Štancl, Branko (1958), Rejonizacija. Poljoprivredni savjetnik. Zagreb: Znanje.

Defilippis, Josip (1993), Obiteljska gospodarstva Hrvatske. Zagreb: AGM.

Defilippis, Josip (1993), Upravljanje integralnim razvitkom ruralnih područja. *Sociologija sela* 1/2 (119/120).

Defilippis, Josip (1990), Treba li nam strategija razvoja seoske sredine? *Sociologija sela* 109/110.

5) Vidi o tome u autorovom članku: Upravljanje integralnim razvitkom ruralnih područja. *Sociologija sela* 1/2 (119/120), Zagreb, 1993.

6) Dokument "Pregled stanja i strategija razvoja poljoprivrede Republike Hrvatske" usvojen je na 22. sjednici Županijskog i 24. sjednici Zastupničkog doma Sabora R. H.

Josip Defilippis

On the Regional Strategy of Agricultural Development in the Republic of Croatia

Summary

The Development Strategy of Croatian Agriculture inaugurates regional aspects of agrarian policy, which is certainly an important novelty. It is good to recall some general theoretical premises of regionalizing agriculture and view the solutions offered in that context. ●

De la stratégie régionale du développement de l'agriculture de la République de Croatie

Résumé

L'aspect régional de la politique agricole a été inauguré dans la "Stratégie du développement de l'agriculture croate", cela est certes une nouveauté importante. Il est intéressant de rappeler à cette occasion quelques principes théoriques généraux de la répartition de l'agriculture par régions, et de considérer dans ce contexte quelques solutions proposées. ●